

Rada
Evropské unie

Brusel 9. června 2022
(OR. fr)

10024/22

JAI 848
FREMP 123

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Delegace

Předmět: Závěry o Strategii EU pro práva dítěte

Delegace naleznou v příloze závěry o Strategii EU pro práva dítěte, které schválila Rada dne 9. června 2022.

Závěry Rady o Strategii EU pro práva dítěte

Preambule

Rada Evropské unie,

- a. **připomínajíc**, že děti jsou plnoprávními nositeli práv a že ochrana a prosazování práv dítěte je jedním z klíčových cílů Evropské unie a že práva dětí jsou lidskými právy, jež jsou zakotvena v Listině základních práv EU;
- b. **potvrzujíc**, že politiky a činnost EU, které mají dopad na práva dítěte, se musejí i nadále řídit zásadami a normami Úmluvy OSN o právech dítěte¹, již ratifikovaly všechny členské státy;
- c. **zdůrazňujíc**, že práva dětí jsou univerzální, že každá osoba mladší 18 let požívá stejných práv dítěte bez jakékoli diskriminace a že při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňovaných veřejnými orgány, nebo soukromými institucemi, musí být prvořadým hlediskem nejlepší zájmy dítěte;
- d. **zdůrazňujíc**, že práva dětí jsou základními právy a jako taková musí být součástí všech příslušných politik a právních předpisů na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU, v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality a s náležitým ohledem na příslušné výhradní a sdílené pravomoci členských států a EU v oblasti rodinného práva, jak je stanoveno v článku 81 Smlouvy o fungování Evropské unie;
- e. **připomínajíc** stávající právní akty týkající se práv dětí, které jsou uvedeny v příloze 2 Strategie EU pro práva dítěte;
- f. **připomínajíc** rozsáhlý soubor norem Rady Evropy v oblasti práv dítěte, který byl přijat členskými státy;

¹ [Úmluva o právech dítěte](#), Organizace spojených národů, 1989.

- g. **připomínajíc** přijetí doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, jež je konkrétním nástrojem zaměřeným na podporu rovných příležitostí pro děti, které jsou ohroženy chudobou a sociálním vyloučením, a souvisí s rozvinutím druhého tématu Strategie EU pro práva dítěte „Sociálně-ekonomické začleňování, zdraví a vzdělávání“;
- h. **zdůrazňujíc**, že všechny děti mají právo na nediskriminační přístup ke klíčovým službám, jako je předškolní vzdělávání a péče, zdravotnictví, výživa a bydlení, jež jsou důležité pro jejich rozvoj a dobré životní podmínky;
- i. **poukazujíc** na významnou úlohu, již Evropská unie hraje při prosazování, ochraně a naplňování práv všech dětí na celém světě;
- j. **opětovně potvrzujíc**, že je důležité vyvíjet společně s mezinárodními organizacemi, konkrétně s Radou Evropy a Organizací spojených národů, úsilí o ochranu a prosazování práv dětí v EU a na celém světě, včetně rovných příležitostí pro dívky;
- k. **berouc** v této souvislosti na **vědomí** čtvrtou strategii Rady Evropy pro práva dítěte (2022–2027) nazvanou „Práva dětí v akci: pokračovat v provádění a společně inovovat“, kterou přijal Výbor ministrů dne 23. února 2022 a jejímž cílem je rozvíjet synergie se Strategií EU pro práva dítěte;
- l. v souvislosti s válečnou agresí Ruska vůči Ukrajině **se znepokojením konstatujíc**, že v průběhu ozbrojených konfliktů a po jejich skončení jsou děti vystaveny většímu riziku než dospělí, a potvrzujíc, že je třeba je chránit, především před odvody do armády a využíváním v armádě či jiných typech ozbrojených sil, jakož i před obchodováním s lidmi, nelegálním osvojováním, pohlavním vykořisťováním a před jejich odloučením od rodiny; že totéž platí i pro jiné krize a mimořádné situace způsobené terorismem, krizí v oblasti veřejného zdraví, hospodářskou krizí, změnou klimatu či přírodními katastrofami;
- m. **připomínajíc**, že je důležité plně provést směrnici 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, a zdůrazňujíc význam strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025;
- n. **berouc se znepokojením na vědomí** dopad, jež měla na děti pandemie COVID-19, která přispěla ke zhoršení obtíží, s nimiž se potýkají zejména děti ve zranitelném postavení, neboť zvýšila riziko nerovností v přístupu ke klíčovým službám a prohloubila stávající nerovnosti v této oblasti a děti ve zvýšené míře vystavila násilí, zneužívání a zanedbávání;

- o. **uznávajíc potřebu** zajistit, aby děti byly smysluplně zapojeny a zohledněny při celosvětovém oživení po pandemii COVID-19;
- p. **uznávajíc**, že práva dětí je třeba chránit a prosazovat off-line i on-line a že je nutné vyvíjet úsilí s cílem využívat příležitostí, které nabízí digitální prostředí, a současně omezit rizika, jež může toto prostředí představovat pro děti a naplňování jejich práv;
- q. **připomínajíc**, že děti představují více než 18 % obyvatelstva EU, že jsou již nyní hybateli změn a že je třeba jim naslouchat, poslouchat jejich názory a začleňovat je do demokratického života našich společností,

Rada Evropské unie:

1. **vítá** rozvoj, ochranu a prosazování práv dítěte v EU i na celosvětové úrovni, jak je stanoveno v komplexní Strategii EU pro práva dítěte, která vychází z rozsáhlých konzultací a smysluplné účasti samotných dětí;
2. **zdůrazňuje**, že strategie je založena na zásadách rovnosti, začleňování, genderové rovnosti a nediskriminace a že určité skupiny dětí jsou zvláště zranitelné a trpí socio-ekonomickým vyloučením a diskriminací; Rada v této souvislosti opakuje, že je zakázána jakákoli diskriminace dítěte nebo jeho rodičů nebo poručníků či opatrovníků, například na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických znaků, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politického nebo jiného názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace;
3. **konstatuje**, že Strategie EU pro práva dítěte a šest jejích vzájemně propojených tematických priorit představují pevný základ pro rozvoj politik, opatření a právních předpisů založených na právech dětí na unijní i vnitrostátní úrovni;
4. **vítá** iniciativu Komise, jejímž cílem je začlenit hledisko práv dětí do všech příslušných politik, právních předpisů a programů financování EU, a podporuje vypracování kontrolního seznamu, na jehož základě bude možné ověřovat trvalé dodržování práv dítěte;
5. **zdůrazňuje**, že je důležité vypracovávat a veřejnosti včetně dětí poskytovat informace o právech dětí přístupnou formou vstřícnou k dětem, především verze a formáty Listiny základních práv a dalších klíčových nástrojů EU ve více jazycích, aby bylo možné naplňovat právo dětí na informace a podpořit účinnou účast dětí na demokratickém životě;

6. **zdůrazňuje**, že je důležité posilovat účast dětí na politickém a demokratickém životě na místní, vnitrostátní a unijní úrovni, mimo jiné vytvářením nových a podporou stávajících mechanismů smysluplné účasti dětí a prosazováním rovné účasti dětí bez jakékoli diskriminace tím, že se zajistí, aby dětem bylo nasloucháno a byly zohledňovány jejich názory;
7. **podporuje** záměr Evropské komise zřídit ve spolupráci s Evropským parlamentem a organizacemi zabývajícími se právy dítěte platformu EU pro účast dětí, která by propojovala stávající modely účasti dětí, s cílem vytvořit pevný mechanismus umožňující účinnou a smysluplnou účast dětí na všech úrovních;
8. **je si vědoma**, že je důležité vyměňovat si osvědčené postupy na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU, a vítá spuštění sítě EU pro práva dětí, již vytvořila Evropská komise s cílem posílit dialog a vzájemné učení mezi členskými státy EU a organizacemi občanské společnosti v oblasti práv dětí a podporovat provádění, monitorování a hodnocení Strategie EU pro práva dítěte;
9. **vítá** iniciativu Evropské komise, jejímž cílem je posílit spolupráci s příslušnými regionálními a místními orgány a s dalšími příslušnými institucemi, regionálními a mezinárodními organizacemi, občanskou společností a vnitrostátními institucemi zabývajícími se lidskými právy;
10. **je si vědoma** úlohy [...] veřejných ochránců práv, včetně veřejných ochránců práv dětí, při zajišťování toho, aby byla naplňována práva dětí, aby byly zaručeny jejich nejlepší zájmy a aby byl slyšet jejich hlas;
11. **podporuje** záměr Evropské komise upevnit postavení EU jakožto klíčového globálního hráče a posílit kapacity v oblasti ochrany dětí v rámci delegací Unie ve třetích zemích, s cílem zajistit ochranu a naplňování práv dítěte prostřednictvím vnější politiky EU v jakémkoli kontextu, zejména v oblasti rozvoje a spolupráce a během humanitárních krizí a přírodních katastrof;
12. **vítá** iniciativu Evropské komise, jejímž cílem je dosáhnout v rámci úsilí EU o odstranění dětské práce po celém světě toho, aby dodavatelské řetězce společností EU dětskou práci nevyužívaly;
13. **podporuje** iniciativu Evropské komise, jejímž cílem je podporovat posílení postavení a účast mladých lidí a dětí v globálním kontextu a vyčlenit finanční prostředky EU na podporu vzdělávání na celém světě.

Rada Evropské unie:

- **vyzývá** Evropskou komisi, aby společně s členskými státy usilovala s ohledem na Strategii EU pro práva dítěte o zlepšení života všech dětí v EU a aby podporovala členské státy v jejich vnitrostátním úsilí o posílení norem v oblasti práv dítěte;
- **vyzývá** členské státy, aby:

1) ve vhodných případech vypracovaly komplexní a odpovídající politiky a opatření s cílem naplňovat práva všech dětí bez jakékoli diskriminace, mimo jiné tím, že:

- i. přijmou komplexní vnitrostátní strategie nebo jiné rovnocenné integrované politiky zaměřené na práva dítěte, které budou přiměřeně financovány a podporovány dostatečnými kapacitními rámci,
- ii. posílí spolupráci a koordinaci mezi všemi příslušnými orgány a zúčastněnými stranami,
- iii. budou co nejlépe využívat finanční prostředky EU a vnitrostátní financování, které jsou k dispozici za účelem prosazování a ochrany práv dítěte,
- iv. zlepší shromažďování srovnatelných údajů rozčleněných podle věku a pohlaví v celé EU, přičemž je třeba zohledňovat vnitrostátní okolnosti a podporovat výzkum zaměřený na děti, zejména pokud jde o tematické oblasti, které zahrnuje Strategie EU pro práva dítěte, s cílem koncipovat a provádět politiky založené na důkazech a reagující na zjištěné skutečnosti,
- v. posílí činnosti zaměřené na zvýšení informovanosti a odbornou přípravu v oblasti práv dítěte, určené mimo jiné pro děti, odborníky pracující s dětmi a pro děti, tvůrce politik, státní úředníky a veřejné orgány, soudce, státní zástupce a jiné právníky, civilní a vojenský personál misí SBOP, jakož i pro vnitrostátní instituce zabývající se lidskými právy, organizace občanské společnosti a obránce lidských práv,
- vi. budou provádět doporučení Rady (EU) 2021/1004, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, jejímž cílem je předcházet sociálnímu vyloučení dětí v nouzi a bojovat proti němu tím, že jim zaručuje přístup k souboru klíčových služeb;

- 2) zvýšily své úsilí v oblasti předcházení všem formám násilí páchaného na dětech a boje proti nim, zejména tím, že:
- i. budou prosazovat spolupráci mezi podpůrnými službami a podporovat ucelenou reakci na násilí,
 - ii. budou rozvíjet integrované a cílené služby odborné podpory pro dětské oběti, které budou doplňovat služby obecné podpory pro oběti nebo budou jejich součástí, a budou investovat do předcházení sekundární viktimizaci,
 - iii. posílí vývoj, hodnocení a podporu integrovaných systémů ochrany dětí, v jejichž rámci spolupracují v nejlepším zájmu dítěte všechny příslušné služby v souladu s koordinovaným a multidisciplinárním přístupem, například tzv. Dětských domů (Barnahus) nebo jakéhokoli jiného rovnocenného modelu, který [...] chrání práva dětí,
 - iv. zakáží tělesné tresty za všech okolností a posílí integrované podpůrné služby pro děti a rodiny,
 - v. zajistí odpovídající opatření pro předcházení domácímu násilí a zneužívání, nuceným sňatkům v raném věku a dětským sňatkům, mrzačení ženských pohlavních orgánů a dalším škodlivým praktikám a jiným formám násilí páchaného na dětech a pro jejich potírání,
 - vi. přijmou opatření na ochranu dětí před diskriminací na jakémkoli základě, zejména na základě pohlaví nebo sexuální orientace, jakož i na základě etnického nebo sociálního původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení či zdravotního postižení, a k zajištění bezpečného a inkluzivního prostředí poskytujícího podporu pro všechny děti ve škole, a zejména pro děti náležející ke zranitelným skupinám, jak je uvedeno v druhém bodě odůvodnění těchto závěrů, a to při náležitém respektování jejich individuality,

- vii. členské státy se vyzývají, aby zvážily podpis a ratifikaci Opčního protokolu k Úmluvě OSN o právech dítěte týkajícího se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie² a Opčního protokolu zavádějícího postup předkládání oznámení³, pokud tak dosud neučinily, a bere se na vědomí, že Opční protokol o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů⁴ ratifikovaly všechny členské státy EU, že Opční protokol týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie ratifikovala velká většina členských států a že některé členské státy ratifikovaly Opční protokol zavádějící postup předkládání oznámení,
- viii. budou preventivním službám a donucovacím orgánům přidělovat dostatečné zdroje na předcházení pohlavnímu zneužívání a vykořisťování dětí a na boj proti těmto jevům,
- ix. posílí provádění právního a politického rámce pro předcházení pohlavnímu zneužívání a vykořisťování dětí a boj proti těmto jevům, a to zejména plným dodržováním nařízení (EU) 2021/1232 a sledováním vypracovávání budoucích právních nástrojů zaměřených na boj proti pohlavnímu zneužívání dětí v souladu se strategií EU pro účinnější boj proti pohlavnímu zneužívání dětí na období 2020–2025,
- x. posílí předcházení násilí a recidivě vypracováním vhodných preventivních a rehabilitačních programů pro pachatele násilí;
- 3) vypracovaly právní záruky EU na ochranu základních práv dítěte v krizových nebo mimořádných situacích bez diskriminace, aby při tom dětem naslouchaly a zohlednily jejich názory podle věku a stupně jejich zralosti, podporovaly přiměřené provádění těchto záruk a při tom náležitě respektovaly nejlepší zájmy dítěte, zejména tím, že:
- i. budou spolupracovat na zlepšení ochrany dětí a řešení souvisejících potřeb vyplývajících z naléhavých situací a budou rozvíjet účinné a proveditelné alternativy k zajištění dětí v migračním řízení, přičemž je třeba připomenout, že v souladu s *acquis* EU se zajištění migrujících dětí předpokládá pouze jako krajní opatření v situacích, kdy alternativy nejsou použitelné, a to v každém případě po nejkratší možnou dobu a s tím, že je třeba nabídnout vhodné ubytování,

² [Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie](#), Organizace spojených národů, 2000.

³ [Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte zavádějící postup předkládání oznámení](#), Organizace spojených národů, 2011.

⁴ [Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů](#), Organizace spojených národů, 2000.

- ii. zavedou nouzové postupy přijímání, které se zaměří na zajištění ochranného ubytování uzpůsobeného potřebám dítěte, zaručí jeho tělesnou a duševní zdravotní bezpečnost i přístup k základním službám, jakož i včasné odhalení zranitelných míst,
- iii. v případě potřeby budou na základě multidisciplinárního přístupu spolehlivým způsobem posuzovat věk dítěte, a to při plném respektování důstojnosti jednotlivce, a budou jednotlivcům poskytovat informace v jazyce, kterému rozumí,
- iv. budou poskytovat pomoc při začleňování dětí bez doprovodu, zejména tím, že zajistí rychlé jmenování poručníka či opatrovníka nebo vhodného zástupce a budou jim oporou během školní docházky a odborné přípravy,
- v. budou zdůrazňovat význam stávajících politik a v případě potřeby posílí provádění politik v oblasti boje proti obchodování s dětmi, a především posílí identifikaci situací, jež představují riziko z hlediska obchodování s lidmi, a budou vzniku takových situací předcházet s vědomím, že riziko obchodování s lidmi je v době krize větší, a to zejména pokud jde o ženy a dívky, a se zřetelem na Protokol OSN o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi⁵,
- vi. budou poskytovat odbornou přípravu pracovníkům v oblasti identifikace a ochrany dětí, které se nacházejí v krizové situaci, a dětí, které jsou obětí obchodování s lidmi nebo kterým toto riziko hrozí,
- vii. budou zvyšovat povědomí dětí, zejména migrujících dětí a jejich rodin, o rizicích vykořisťování tím, že jim budou poskytovat přiměřené informace,
- viii. vymezí strategie pro identifikaci dětí, které jsou obětí obchodování s lidmi, s cílem zajistit a zaručit jejich bezpodmínečnou ochranu,
- ix. budou poskytovat podporu, a to i finanční, organizacím občanské společnosti, které se zaměřují na boj proti obchodování s dětmi, povedou informační kampaně proti obchodování s lidmi nebo budou poskytovat péči a podporu dětem, které jsou obětí obchodování s lidmi,

⁵ [Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.](#)

- x. budou usilovat o zajištění toho, že krizí či mimořádných situací nebude využíváno v souvislosti s poručnictvím či opatrovnictvím dětí, a zejména zohlední doporučení UNICEF a Haagské konference o mezinárodním právu soukromém, že v době trvání ozbrojených konfliktů by neměly probíhat žádné adopce,
- xi. členské státy budou nadále posilovat opatření a postupy varování v oblasti boje proti únosům dětí a pokročí ve vytváření sítě národních kontaktních míst na podporu koordinace mezi členskými státy;

4) posílily své soudní systémy tak, aby byly v souladu s právy všech dětí, zejména tím, že:

- i. zajistí, aby prvořadým hlediskem při všech soudních řízeních týkajících se dětí byl nejlepší zájem dítěte,
- ii. budou rozvíjet řízení, která jsou k dětem vstřícná od samého počátku, mimo jiné poskytováním informací odpovídajících věku a ve formě vhodné pro děti a zajištěním možných způsobů účasti,
- iii. zajistí, aby bylo naplňováno právo dítěte být vyslechnuto v rámci řízení, které se dítěte týká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce či vhodného subjektu a způsobem, který je v souladu s procesními pravidly vnitrostátního práva a s *acquis* EU,
- iv. zajistí, aby bylo v průběhu řízení co nejlépe chráněno právo dítěte na respektování jeho soukromého života,
- v. zajistí, aby řízení ve věcech týkajících se dětí probíhala bez zbytečného odkladu a aby rozhodnutí přijatá v rámci těchto řízení byla systematicky vykonávána v souladu se stávajícím právním rámcem EU a dalšími příslušnými mezinárodními právními prostředky s cílem zajistit účinné uplatňování práv dítěte v souladu se zásadou subsidiarity,
- vi. budou poskytovat nezbytné podpůrné služby dětem během řízení a rovněž po jeho skončení, a to po dobu, po kterou je děti potřebují,
- vii. budou prosazovat interdisciplinární spolupráci mezi různými útvary s cílem co nejlépe podpořit dítě před zahájením řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení,

- viii. budou rozvíjet a uplatňovat spolehlivé alternativy k soudním opatřením pro mladé pachatele – od alternativ k jejich zajištění až po využití restorativní justice a mediace v rámci civilního soudnictví,
 - ix. vypracují programy pro mladistvé pachatele podporující jejich opětovné začlenění;
- 5) nabízejí dětem více příležitostí, aby mohly být odpovědnými a odolnými členy digitální společnosti, zejména tím, že:
- i. budou investovat do zajištění rovného přístupu k digitálním prostředkům a související podpory pro každé dítě,
 - ii. umožní dětem, aby se staly uvědomělými uživateli médií, a sice tím, že budou podporovat rozvoj mediální a informační gramotnosti, která je potřebná ke kritickému zkoumání, hodnocení a tvorbě on-line obsahu,
 - iii. zajistí ochranu před stávajícími a vznikajícími riziky v digitální oblasti se zaměřením na digitální gramotnost, soukromí a bezpečnost na internetu,
 - iv. budou rozvíjet podpůrné služby pro děti, které se staly obětí zneužívání na internetu;
- 6) aktivně přispívaly k činnosti sítě EU pro práva dětí, kterou zřídila Evropská komise s cílem usnadnit dialog a vzájemné učení mezi členskými státy.

Rada rovněž vyzývá Agenturu EU pro základní práva, aby i nadále poskytovala členským státům podporu v souvislosti s tématy, jako je justice vstřícná k dětem a migrující děti, a s dalšími příslušnými oblastmi Strategie EU pro práva dítěte, jakož i technickou pomoc a metodickou podporu, mimo jiné při koncipování a realizaci shromažďování údajů. V souvislosti s válečnou agresí Ruska vůči Ukrajině Rada agenturu rovněž vyzývá, aby se zaměřila na specifické potřeby a výzvy, jimž čelí děti.